

บทคัดย่อ

ชื่อภาคานิพนธ์ : ความคาดหวัง ความเชื่อถือ และการยอมรับของผู้บริโภค
ต่อหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทย

ชื่อผู้เขียน : นางสาวธัชมน หงส์จรรยา

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

ปีการศึกษา : 2544

การศึกษาวิจัยมีวัตถุประสงค์ 5 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาความคาดหวัง ความเชื่อถือ และการยอมรับของผู้บริโภคหนังสือพิมพ์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ การแสดงสถานภาพ บทบาทและการปฏิบัติตามจรรยาบรรณ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริโภคหนังสือพิมพ์กับความคาดหวัง ความเชื่อถือและการยอมรับหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทย 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริโภคข่าวสารของผู้บริโภคหนังสือพิมพ์กับความคาดหวัง ความเชื่อถือและการยอมรับหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทย 4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ของผู้บริโภคหนังสือพิมพ์ต่อความคาดหวัง ความเชื่อถือและการยอมรับหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทย 5) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างความคาดหวัง ความเชื่อถือและการยอมรับหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ใช้วิธีเก็บแบบสอบถามจากผู้อ่านและผู้ซื้อหนังสือพิมพ์ ณ จุดซื้อขายภายในห้างสรรพสินค้า จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 700 คน พร้อมทั้งนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐานด้วยวิธีการทางสถิติเชิงพรรณนาและเชิงอนุมาน

ผลการศึกษา พบว่า

1. ผู้บริโภคร้อยละ 60.1 เป็นเพศชาย ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 21 - 30 ปี มีสถานภาพโสด การศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพรับจ้างเอกชน ตำแหน่งระดับปฏิบัติการ มีรายได้ 8,001-18,000 บาทต่อเดือน ภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑล

(4)

2. ความคาดหวัง ความเชื่อถือ การยอมรับหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทยพบว่า ภาพรวมมีความคาดหวังค่อนข้างสูง มีความเชื่อถือและการยอมรับปานกลาง แบ่งเป็น สิ่งที่คาดหวังสูงสุดคือ 1) หน้าที่แสวงหาข้อเท็จจริง และแจ้งข่าวสาร ให้ความรู้สาระประโยชน์ 2) บทบาทการเป็นกระจกสะท้อนภาพสังคม 3) จรรยาบรรณประเด็นการส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งเสรีภาพของการเสนอข่าวสาร ส่วนที่ได้รับความเชื่อถือและการยอมรับต่ำที่สุดคือ จรรยาบรรณข้อที่ว่า การไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนและอามิสสินจ้าง

3. ผลการทดสอบสมมติฐานด้านความคาดหวัง พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความแตกต่างคือ เพศ อายุ สถานภาพ ระยะเวลาการรับข่าวสารและจำนวนหนังสือพิมพ์ที่อ่านต่อวัน ส่วนด้านความเชื่อถือและการยอมรับได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ ตำแหน่ง รายได้ ประเภทข่าวสาร ประเภทหนังสือพิมพ์ ระยะเวลาการรับข่าวสารและจำนวนหนังสือพิมพ์ที่อ่านต่อวัน ความเห็นต่อเสรีภาพหนังสือพิมพ์

ข้อเสนอแนะ

เชิงปฏิบัติสำหรับหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทย

1. ควรจะนำเสนอเนื้อหาความรู้ที่เป็นประโยชน์มากกว่าความบันเทิง
2. ควรนำเสนอข้อเท็จจริง โดยแยกพื้นที่ระหว่าง ข่าว กับ ความคิดเห็น ให้ชัดเจน โดยเฉพาะการพาดหัวข่าวไม่ควรใส่ความคิดเห็นเกินจากข้อเท็จจริง
3. สร้างมาตรฐานของวิชาชีพ เช่น ออกใบรับรองวิชาชีพจากสมาคม หรือสถาบันวิชาชีพที่เชื่อถือได้ โดยให้มีการสอบหรือทดสอบด้วยความสมัครใจ และส่งเสริมคุณค่าใบรับรองวิชาชีพให้ได้รับการยอมรับ
4. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของหนังสือพิมพ์ โดยอาจจะให้มีตัวแทนจากองค์กรประชาชนหรือตัวแทนประชาชนเข้าเป็นกรรมการในสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ
5. ส่งเสริมให้มีการตรวจสอบกันเองระหว่างหนังสือพิมพ์ โดยไม่ส่งเสริมคติที่ว่า "แมลงวันไม่ตอมแมลงวัน"

ด้านวิชาการ

วิจัยครั้งต่อไป ผู้ศึกษาขอเสนอให้มีการทำการศึกษาประเด็นดังต่อไปนี้ในแนววิพากษ์(Critical Research) ซึ่งเน้นการตรวจสอบปัญหาและหาทางออกเชิงระบบด้วยรูปแบบ

- 1.ความน่าเชื่อถือของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพในเชิงปฏิบัติ
- 2.กระบวนการทำงานเชิงคุณภาพของนักข่าวและบรรณาธิการข่าวเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามบรรทัดฐานของสื่อมวลชน
- 3.ปัจจัยเชิงเหตุที่มีอิทธิพลต่อการละเมิดจรรยาบรรณวิชาชีพสื่อมวลชนของนักการสื่อสารมวลชน